MEMÒRIA DE LES TASQUES REALITZADES PER LA SOCIETAT CATALANA DE FILOSOFIA DURANT L'ANY 1923

Encara dins el primer any de la seva constitució i, per tant, atenta a la tasca prèvia d'anar concretant i adaptant les seves energies, aquesta Societat no pot oferir en la seva primera Memòria una tasca que, pel seu relleu, respongui de ple a l'ideal que amb unanimitat perfecta s'han proposat els seus Membres. Malgrat d'això i en compliment d'un dels articles del seu Estatut anem a donar compte de les activitats enguany esmerçades, començant per la

CONSTITUCIÓ D'AQUESTA SOCIETAT. — El dia 17 de gener d'enguany, i sota la presidència del Dr. Turró, es reunien a la Sala de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans els Srs: Josep M.ª Llovera, Canonge de la Seu de Barcelona; Lluis Carreras, Pvre.; Jaume Serra i Hunter; Jordi Dwelshauvers; Pere M. Bordoy-Torrents; Alexandre Galí i Coll, i Josep M.ª Capdevila i de Balanzó, els quals junt amb el Dr. Turró, acordaren constituir i declararen constituïda la SOCIETAT CATALANA DE FILOSOFIA, sota el següent

ESTATUT

«Article 1.r La SOCIETAT CATALANA DE FILOSOFIA té per objecte estudiar les ciències filosòfiques en tots llurs aspectes, i contribuir a la investigació històrica del pensament nacional. Funciona com anexe i filial de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans.

Art. 2.n La Societat constarà de Membres honoraris, numeraris i corresponents.

Art. 3.r Seran Membres honoraris les persones o Entitats de reputació científica o protectores de les ciències filosòfiques, proposades pel Consell Directiu, o per tres Membres numeraris, i acceptades per la Societat.

Art. 4.t Seran Membres numeraris els proposats com a tals per dos Membres també numeraris i acceptats pel Consell Directiu i per la Societat en votació secreta, per majoria de vots presents a la sessió en què sia feta la proposta, la qual haurà d'anar acompanyada dels justificants acreditatius dels mèrits i de la tasca del proposat. Sols podran pendre part en la votació els Membres honoraris i numeraris.

Art. 5.t Seran Membres corresponents (quan resideixin fora de Barcelona) els proposats com a tals i acceptats pel Consell Directiu i la Societat en forma anàloga als anteriors; per a llur pas a numeraris caldrà nova proposta, acceptació pel Consell i votació.

Art. 6.è El nombre màxim de Membres numeraris serà el de vint; el d'honoraris i corresponents serà il·limitat.

Art. 7.è Els Membres numeraris han d'assistir a les sessions i encarregar-se de les tasques i ponències que acordi la Societat. També hauran de remetre exemplars de totes llurs publicacions amb destinació a la Biblioteca de la Societat.

Art. 8.è Els Membres honoraris i corresponents no tindran altra obligació que la de remetre a la Societat exemplars de totes llurs publicacions.

Art. 9.è Tots els Membres podran presentar les comunicacions que vulguin, i també, sota llur responsabilitat i previ examen de la Junta, treballs de persones de fora de la Societat.

Art. 10. La Societat celebrarà, almenys, una sessió mensual.

Art. 11. La Societat serà dirigida per un Consell format per un President, un Secretari general i un Tresorer.

Art. 12. Els càrrecs del Consell seran electius havent de votar-se pels Membres honoraris i numeraris presents a la sessió de gener de cada any. El President podrà ésser un Membre honorari o numerari, havent d'ésser numeraris els altres dos. Els càrrecs seran renovats cada dos anys.

Art. 13. En cas d'absència o malaltia, el President serà substituït pel Membre numerari de més edat. Els altres del Consell se substituiran mútuament.

Art. 14. La Societat comptarà, com a recursos, amb aquells que li proporcionin els seus Membres, i amb donatius, subvencions, etc., que li atorguin les Corporacions o persones amants de la ciència.

Art. 15. La Societat no podrà ésser dissolta mentre la majoria de Membres numeraris vulguin continuar-la. La dissolució nomes podrà acordar-se en sessió convocada a aquest efecte. En cas d'acordar-se la dissolució, els

llibres, objectes i cabals, propietat de la Societat, passaran a ésser-ho de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans.

Art. 16. La Societat serà intervinguda per la Secció de Ciéncies de l'Institut d'Estudis Catalans, el qual haurà de nomenar un Delegat, que cada any presentarà a la Secció una Memòria de les tasques realitzades per la Societat. El nomenament de Delegat haurà de recaure sempre en un Membre de la Secció de Ciències del dit Institut. El tal Delegat tindrà vot i veu en totes les sessions de la Societat.»

A continuació hom procedia a la constitució de la Junta essent nomenat President, el Dr. Josep M.ª Llovera, i Secretari, el Sr. Pere M. Bordoy-Torrents.

Finalment, la Secció de Ciències de l'Institut, en sessió del mateix dia, acceptà com a filial i anexa la nova Institució, nomenant Delegat al Sr. Turró.

En la següent sessió, celebrada el dia 3 de febrer, eren nomenats per unanimitat Membres numeraris els Srs. En Pere Corominas i Montanya i En Tomàs Carreras i Artau. Cal remarcar aquí que en la sessió de 3 de març hom designava el primer d'ambdós senyors per al càrrec de Tresorer de la Societat. Finalment en la sessió tercera era nomenat per unanimitat Membre Corresponent el P. Bartomeu F. M.ª Xiberta, Professor al Col·legi Internacional de Sant Albert de Roma, compte hagut de la seva ja brillant i ben provada tasca científica.

Canvis. — Un dels problemes que ben aviat s'oferiren als Membres d'aquesta Societat fou la necessitat de rebre una bona part de les millors revistes de filosofia que veuen la llum fora de Catalunya. La Societat, cert, podia subscriure's a elles o bé demanar al Sr. Director de la Biblioteca de Catalunya que ho volgués fer en interès d'aquesta. Ambdues solucions, però, comportaven dos greus inconvenients, el de gravar més, ja les despeses de la Secció de Ciències de l'Institut — la qual amb una elevació de mires que sempre agrairem havia acordat subvenir a totes les despeses de la Societat, — ja les prou crescudes de la Biblioteca de Catalunya. I ultra aquests inconvenients se n'hauria ofert un altre en trobar-se en marxa les publicacions de la Societat, car aquesta en publicar el seu Anuari podia obtenir per canvi aquelles revistes a les quals s'hauria trobat subscrita. Ben sospesades les coses i en consideració a que alguns Membres de la Societat publicaven treballs filosòfics en *Arxius de l'Institut de Ciències*, hom resolgué adreçar-se a les Entitats forasteres que editaven publicacions de caràcter filosòfic oferint a aquest efecte els susdits *Arxius* de la Secció de Ciències, previ el beneplàcit d'aquesta, i l'Anuari que la Societat començaria ben aviat a publicar.

Aquest procediment ha obtingut i continua obtenint encara un èxit ben falaguer i fruit d'haver-lo amprat són les següents revistes que fins avui rep la Societat en concepte de canvi:

Divus Thomas (trimestral, en alemany), de la Universitat de Friburg (Suïssa); *Veroffentlichungen* de l'Institut Catòlic de Filosofia (*Albertus Magnus Akademie*) de Colònia; *Chronicon Spinozanum* de la «Societas Spinozana» de La Haye; *Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques* (trimestral) de Le Saulchoir (Bèlgica); la *Revue Neoscolastique de Philosophie* (trimestral) de Louvain; *Rivista di Filosofia Neoscolastica* (trimestral) de la Universitat de Milà; *Logos* (trimestral italiana) de Nàpols; *Rivista Internazionale di Filosofia del Diritto* de Roma; *Gregorianum* (trimestral) de la Universitat Gregoriana de Roma; *Arkiv för Psykologi och Pedagogik* (semestral) d'Uppsala; *Archives de Philosophie*, de París; *Collectanea Philosophico-Theologica* del Col·legi Internacional de Sant Antoni de Roma, i *La Ciencia Tomista* (bimestral) de Madrid, la qual no tan sols ens va concedir el canvi, sinó que també mitjançant altres publicacions de l'Institut ens va completar la col·lecció que d'aquella Revista hi havia a la Biblioteca de Catalunya, trametent-nos un bon nombre de fascicles que mancaven. Finalment la Societat tenint en compte que algunes revistes científiques no especialitzades publiquen sovint estudis filosòfics de molta valor estenia el canvi fins a elles. Podem esmentar, entre altres, *La Ciudad de Dios* del Reial Monestir de l'Escorial, en la qual es troba en curs d'impressió el text àrab dels Opuscles d'Averroes existents en la Biblioteca d'aquell Monestir i una bella versió castellana feta pel P. Nemesi Morata.

Relacions amb entitats estrangeres. — El dia 18 d'abril d'enguany la nostra Societat tenia l'honor de rebre al Prof. Agustí Gemelli, Magnífic Rector i fundador de la nova Universitat de Milà, al qual presentàrem després a l'Exm. Sr. President de la Mancomunitat de Catalunya. La visita del Prof. Gemelli va donar lloc a un canvi d'impressions sobre l'estat actual de la Filosofia a les terres europees, i, per damunt de tot, a una amistat ben sincera i sentida que creiem serà fecunda per a l'esdevenidor de la filosofia.

Pel mes de maig el Rev. Pare Fra Vicens Beltran d'Heredia, Director de *La Ciencia Tomista*, en representació del Col·legi Internacional Angèlic de Roma, convidava la nostra Societat a col·laborar en la Miscel·lània que el susdit Col·legi va a publicar amb motiu del VI^{è} Centenari de la canonització de Sant Tomàs i dos dels nostres col·legues trametien ben aviat sengles treballs a l'expressat efecte.

Pels mateixos dies el Prof. Antoni Aliotta, de la Universitat de Nàpols,

comunicava a la nostra Societat que per la primavera de l'any vinent la susdita Entitat celebraria el VIIIè Centenari de la seva fundació, entre altres solemnitats, amb un Congrés Internacional de Filosofia al qual ens convidava amb insistència. La nostra Societat va acceptar tal invitació i, en raó a que el dit Congrés tindrà alhora un íntim lligam amb la personalitat de Sant Tomàs qui, com és sabut, va ensenyar en aquella Universitat i, d'altra banda que, ultra altres personalitats eclesiàstiques, hi concorrerà l'excel·lentíssim Cardenal Mercier, va acordar en sessió de 10 de novembre que hi assistissin en representació nostra un Membre eclesiàstic i un altre de secular.

Més endavant, pel juny d'enguany, la «Societas Spinozana» de La Haye, s'adreçava a la nostra nomenant-la com a Membre i convidant-la a escriure en el *Chronicon*, ja esmentat, que publica.

Finalment, cal remarcar també que amb motiu del viatge que aquest estiu feren per l'estranger els nostres col·legues Drs. Llovera i Carreras (Lluís), la nostra Societat entrava en relacions amb homes ben il·lustres les quals ens permetran col·laboracions mútues que cal esperar seran fecundes en resultats.

El Vocabulari Filosòfic-Català. — Ja des del primer moment i amb mires a una munió d'objectius l'exposició dels quals ultrapassaria l'extensió pròpia d'una Memòria, la nostra Societat va comprendre la necessitat de redactar un Vocabulari filosòfic-català, tasca tan complexa com llarga i difícil, que ni per un moment havem descurat. Es per això que ja en la sessió celebrada el dia 3 de febrer tots els Srs. Membres s'oferiren per a col·laborar en aquesta tasca i acceptant el projecte i els materials que respectivament tenien ja els Srs. Serra i Hunter i Carreras i Artau, es distribuïen per tal d'estudiar-los amb aquesta finalitat, aquells clàssics de la nostra terra que directament o encara incidentalment varen tractar de qüestions filosòfiques. D'altra banda, en la sessió de 10 de novembre havent observat el Sr. Corominas que trobant-se explanats en les obres dels antics juristes catalans una munió de conceptes ja filosòfics, ja íntimament lligats amb aspectes propis de filosofia, sería també convenient aportar-los a aquesta tasca, s'acordava per unanimitat, que el Vocabulari enclogués una primera sèrie de fonts catalanes constituïda pels nostres clàssics, i una altra de llatina integrada pels juristes catalans antics els quals serien estudiats després d'enllestit l'estudi de la primera sèrie.

L'«Anuari» de la Societat. — Altre dels punts en que convergiren des del començament els Srs. Membres d'aquesta Societat fou en la conveniència de publicar un Anuari. Cert; si hom para compte en els treballs filosòfics

que segons diverses modalitats apareixen cada any a Catalunya, veurà desseguida que ells constitueixen, en plec, un moviment força més important dels que sembla a primer cop d'ull, espargits com són per fascicles, revistes i diaris. Calia, doncs, donar-ne un resum ben sistematitzat fent-ne una part de l'Anuari i acompanyar-la encara d'una bona quantitat d'estudis que, bo i palesant l'activitat científica dels nostres Membres, fes irradiar al nostre país i amb tota sinceritat els grans corrents filosòfics que predominen avui dia a les terres europees. I és per això que, fins obtenint la col·laboració d'homes ben il·lustres que viuen a l'estranger, hom podia estructurar aquesta part de l'Anuari en la forma que apareix en l'exemplar que tenim l'honor d'acompanyar amb la present Memòria.

Altres activitats. — Atenta aquesta Societat als problemes filosòfics que avui priven i volent alhora coordinar la seva tasca amb els corrents científics de més eficiència, acordava en sessió de 7 de juliol adreçar-se al senyor encarregat d'organitzar els Cursos Monogràfics d'Alts Estudis i d'Intercanvi de la pròxima primavera, pregant-li volgués convidar el Prof. Gemelli, Rector de l'Universitat de Milà a donar un Curs sobre Psicologia Racional i Psicologia Experimental.

En la mateixa sessió quedava introduïda en la nostra Societat la lectura i discussió de comunicacions acostumada en altres entitats similars, llegint-se'n a l'efecte una del Sr. Bordoy sobre «L'actitud d'Aristòtil respecte d'Anaxàgores en el I dels Llibres Físics». D'altres se'n preparen actualment per a ésser llegides en sessions pròximes, podent ja esmentar-ne una del senyor Serra sobre Espinoza i una altra del Sr. Capdevila sobre Estètica.

Simultàniament oferia aquesta Societat la seva col·laboració a la *Biblioteca Filosòfica* de la Secció de Ciències de l'Institut, mentre que alguns dels nostres col·legues col·laboraven activament en vàries publicacions com ara «Arxius de l'Institut de Ciències» i «Quaderns d'Estudi».

Pel mes de març el Sr. Serra començava a la Universitat de Barcelona un curs sobre Psicologia com a introducció a la Metafísica i el mes següent explicava a l'Ateneu Enciclopèdic Popular un curset titulat «Introducció a la Filosofia Grega». El dia 26 d'abril el Sr. Dwelshauvers donava una conferència sobre Ravaisson a l'«Institut Français de Barcelone»; el Sr. Carreras-Artau donava a la Universitat un curset sobre «La mentalitat primitiva» i més tard una conferència sobre la filosofia del Dret en Kant; el Sr. Capdevila esgranava al susdit Ateneu un curset sobre les figures capitals de la filosofia comtemporània; el Sr. Bordoy llegia a Vilajoana una conferència sobre el concepte de Filosofia en la cultura catalana actual i el Dr. Turró

trametia al Congrés de Ciències de Salamanca un estudi titulat «La disciplina mental» que hi fou llegit com a discurs inaugural.

Finalment, tenint en compte que per a l'estudi del pensament filosòfic de Catalunya hom ha de partir en gran part de textes encara inèdits, la nostra Societat en sessió de 3 de març acordava adreçar-se al Sr. En Ramon d'Alòs, Membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut, pregant-li que volgués assistir a aquelles sessions de la nostra Societat en què s'hagués de tractar de la publicació de textes antics i intervenir en aquesta pel que pertoca a llur aspecte arqueològic.

Barcelona 23 de desembre de 1923.

JOSEP M.ª LLOVERA, PVRE.
President.

PERE M. BORDOY-TORRENTS,
Secretari.